

GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK - 0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

13. januar 2020

Kære

Du har den 14. oktober 2020 klaget over programmet 'Ultra Nyt'. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Kopi:

Journalen

Etikchef, Anja Lundberg Andersen

Underdirektør, GD Stab, Lasse Ring Christensen

Seniorkonsulent, LSR, Mikkel Vincentz Pedersen

B&U chef, Marlene Boel, DR Kultur, Børn og Unge.

Direktør Henrik Bo Nielsen, DR Kultur, Børn og Unge

Seniorkonsulent Nanna Påske, DR Kultur, Børn og Unge

Gennemgang af sagen

Den 14. oktober 2020 skriver [redacted] (herefter benævnt Klager) gennem DR's klagesystem til DR.

I klagen står:

"Jeg som forældre til mit barn blev meget chokeret over, hvad jeg så og hørt i jeres program til børn d. 8 oktober 2020 om krig mellem Azerbajdzjan og armenien. Jeg selv kommer fra Baku, Azerbajdzjan og har boet i Danmark i mange år. Min bedstefar er fra Shusha - den gamle historiske azerbajdzjansk by i Nagorno-Karabakh, besat af armenierne. Hans forfædre var fra den kongelige azerbajdzjanske familie og boede altid der. Vi havde to huse der, som armenierne har bombet og jævnt med jorden.

Når man snakker om denne konflikt og laver et program til børn og voksne, skal man kende alle fakta og sandheden.

Armenierne har lavet etnisk rensning og har smidt alle azerbajdsjanerne ud af vores gamle historiske land Karabakh. De har slået børn og ældre og de forstætter deres politik. De besatte ikke kun territorium af Karabakh, som I viser i jeres billede men også alle azerbajdsjanske territorium mellem Karabakh og armenien - det er 20% af vores territorie.

Når I viser figurer af glade armenierne, som "bor i Karabakh" og "har deres smilende ulovlig president og valuta", hvorfor så ikke nogen der snakker om en million azerbajdzjanske flytninger - azerbajdzjaner som blevet smidt ud fra deres gamle lander og bor på gaden allerede i 30 år?!? Deres drøm er at komme tilbage til deres hjem, deres historiske lander.

Armenierne har slået vores børn og ældre og de forstætter deres beskidt og umenneskeligt politik. Det skal stoppes. Azerbajdzjan har ventet i 30 år og håbede på fredelig løsning af konflikten. Men det skede ingen ting.

Det som I kælder "vold" fra vores side er også en kæmpe stor fejl.

Fakta og sandheden er:

1. Karabakh - internationally recognized territory of Azerbaijan besat af Armenien.
2. Azerbaijan fører den nationale befrielseskrig imod armenske okkupanter og fascister.

Udover det sagte vores president altid, at vi ikke fører krig mod civile men mod væbnede banditformationer af okkupanterne. I hans tale, som I viser, adresserer han til militær. President Ilham Alijev har sagt flere gange, at de etablerer humanitære korridorer til civile og opfordrer dem at holde væk fra de steder, hvor fjendtlighederne finder sted.

Derudover vil jeg påpege, at publikationer af denne art er farlige, misinformerende og bidrager til tilskyndelse til etnisk had."

DR Nyheder beder Klager præcisere, hvilket program, der henvises til.

Klager vender tilbage den 15. oktober med en tilføjelse og konkretisering af klagen:
"Jeg så den først på Ultra, men fandt den oprindelig version på DR's facebook side fra d. 6 oktober, kl. 09.06.

Det er en tale om DR's artikel fra den 6 oktober 2020, som jeg så på jeres facebook side. Jeg opfordrer dig at bruge 5-10 minutter på at læse kommentarer - meget interessant, bla. mange utilfredse armenske kommentarer. Her er link:

https://www.dr.dk/nyheder/udland/bekymrende-krigshandlinger-paa-kanten-af-europa-forstaa-konflikten-i-nagorno-karabakh?cid=soc_facebook_drnyheder_post_6cswcpcn&fbclid=IwAR1IEtd-MAN_ADigCSZGI6mW2W_irX5WeOhoSiLeMa5fVrdxiMzA_4YDG6U

Jeg har ikke set tv-udsendelse, men kan forstå den findes også.

Således blev en ny version af programmet født - endnu til børn og 100% armensk version af konflikten, hvor man kan tydeligt se armensk hånd. Målet er at vende det danske samfund mod aserbajdsjanere og vække sympati og medfølelse med de separatistiske armeniere.

Her er link til udsendelse til skolebørn, jeg så på Ultra. Som du kan se, den er baseret på DR's reportage fra den 6 oktober 2020.

https://www.dr.dk/drtv/se/ultra-nyt_-ultra-nyt_-halloween-og-corona_-gigantisk-rotte-paa-stoerrelse-med-et-menneske_213749

Vedlagt er screenshot af denne post på DR's facebook side.

Embassy of the Republic of Azerbaijan in London er orienteret."

DR's svar til klager

Den 4. december 2020 svarer Christina Johansen, der er redaktør på 'Ultra Nyt,' Klager:
"Du skal have stor tak for din henvendelse. Det betyder meget for DR, at vi har engagerede brugere, som fortæller os, hvad de tænker om vores arbejde og prioriteringer.

På Ultra Nyt bestræber vi os altid på at formidle nyhederne objektivt og neutralt. Vi har ingen intentioner om at påvirke vores seere og brugere i den ene eller anden retning. Det gælder i særdeleshed når vi dækker krig og konflikt, som det er tilfældet her. Vi forklarer i indslaget børnene, hvorfor og hvornår konflikten er opstået, men vi siger på intet tidspunkt, at nogle har mere ret til at være der end andre – ligesom vi heller ikke siger, at nogle er mere voldelige end andre. Grunden til at det er armeniere, der bliver interviewet i indslaget er, at det hovedsagligt er armeniere, der bor der i dag. Til gengæld giver vi også taletid til Ilham Aliyev, der siger, hvad han mener om sagen. Så alt i alt mener jeg ikke, vi vælger side eller favoriserer nogle parter i dette indslag.

Hvis du har spørgsmål eller kommentarer til dette svar, er du meget velkommen til at vende tilbage til mig.

Jeg skal også gøre opmærksom på, at du kan bede DRs særlige klageinstans, Lytternes og Seernes Redaktør, om at behandle sagen. Skriv til Lytternes og seernes redaktør Jesper Termansen, DR Byen, 0999 København C - eller på email: JETE@dr.dk. Redaktøren har mulighed for at tage sagen op til fornyet vurdering, og for at indstille til generaldirektøren, at DR ændrer sin afgørelse."

Klager er utilfreds med svaret og anker sagen til lytternes og seernes redaktør (LSR). Det sker den 16. december:

"Jeg vil gerne høre, hvad du synes om sagen.

Det er en tale om udsendelse om krig mellem Azerbajdzan og armenien på Børn Ultra fra den 8 oktober 2020 som kan ses på denne link: https://www.dr.dk/drtv/se/ultra-nyt_-ultra-nyt_-halloween-og-corona-_-gigantisk-rotte-paa-stoerrelse-med-et-menneske_213749

I hendes svar skriver redaktøren til mig at: "Grunden til at det er armeniere, der bliver interviewet i indslaget er, at det hovedsagligt er armeniere, der bor der i dag. Til gengæld giver vi også taletid til Ilham Aliyev, der siger, hvad han mener om sagen. Så alt i alt mener jeg ikke, vi vælger side eller favoriserer nogle parter i dette indslag".

Jeg kan tydelig se, at det er en ensidig måde på at lave journalistik i denne udsendelse til skolebørn.

Først og fremmest, I denne udsendelse er kun armenierne, der bliver interviewet men azerbajdansk befolkning af Karabakh er ignoreret. Her er en film, som handler om tragedien af aserbajdsjansk befolkning af Karabakh:

<https://www.youtube.com/watch?v=2SLO9t6jMv8>

Her kan man se historien af denne konflikt: [Welcome to justicekhojaly | justicekhojaly. \(justiceforkhojaly.org\)](http://Welcome%20to%20justicekhojaly%20|%20justicekhojaly.org)

Redaktøren vælger også en replik fra præsidenten som er adresseret til militar men klipper den og bruger den ligesom den blev sagt til civile...

Med denne grimt montage laver hun en helt forkert historie, som taler til børns følelser imod aserbajdzjanerne..."

Procedure

I henhold til DR's etiske retningslinjer og den svarprocedure, som DR har fastlagt, så har DR fire uger til at besvare en programklage. DR meddeler dog klagere, at man bestræber sig på at svare inden for 14 dage. I dette tilfælde er der gået godt syv uger, fra DR modtog klagen, og til den blev besvaret. Det er kritisabelt og bør beklages over for Klager. Det er efterfølgende oplyst, at forsinkelsen bunder i koordineringsvanskeligheder.

Klagen er underskrevet af redaktør Christina Johansen, som ikke er programansvarlig, på vegne af Marlene Boel, chef for B&U. Klagesvaret er afsendt på vegne af den programansvarlige.

DR har forholdt sig til klagen og klagens hovedpunkter. Der er givet klagevejledning herunder med ankemulighed hos LSR.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klagers hovedpåstand er, at DR tegner et ensidigt billede af konflikten i Nagorno-Karabakh. Målet skulle – ifølge Klager – være bevidst at fordreje konflikten til fordel for den ene krigsførende part, Armenierne. Klager skriver: *"Således blev en ny version af programmet født - endnu til børn og 100% armensk version af konflikten, hvor man kan tydeligt se armensk hånd. Målet er at vende det danske samfund mod aserbajdsjanere og vække sympati og medfølelse med de separatistiske armeniere."*

Konkret peger Klager på, at det kun er armenier, der bliver interviewet i DR's reportage i 'Ultra Nyt.' Dog med den undtagelse at der bringes et klip med den aserbajdsjanske (det danske udenrigsministeriums skrivemåde af Aserbajdsjan er her benyttet) præsident. Dette klip er dog manipuleret, da det retter sig mod det armenske militær, og ikke civile, men det bruges som sådant af DR, hævder Klager.

DR ignorerer, at armenierne har fordrevet aserbajdsjanske beboere og gjort dem til flygtninge, mener Klager.

DR beskriver aserbajdsjanerne som voldsudøvere, hvilket er forkert. Der er tale om en befrielseskrig mod okkupanter, skriver Klager:

"Når I viser figurer af glade armenierne, som "bor i Karabakh" og "har deres smilende ulovlig president og valuta", hvorfor så ikke nogen der snakker om en million azerbajdzjanske flytninger - azerbajdzjaner som blevet smidt ud fra deres gamle lander og bor på gaden allerede i 30 år!?! Deres drøm er at komme tilbage til deres hjem, deres historiske lander.

Armenierne har slagtet vores børn og ældre og de forstætter deres beskidt og umenneskeligt politik. Det skal stoppes. Azerbajdzjan har ventet i 30 år og håbede på fredelig løsning af konflikten. Men det skede ingen ting.

Det som I kælder "vold" fra vores side er også en kæmpe stor fejl."

Klager henviser til en film på YouTube, som Klager opfordrer til, at DR ser for bedre at forstå konflikten, efter Klagers opfattelse. Jeg vil i det følgende foretage en bedømmelse ud fra de oplysninger, der indgår i indslaget og i sagens fremstilling, men ikke i forhold til henvisningen til andet materiale.

Ifølge Klager udfordrer indslaget én af DR's grundlæggende etiske værdier – troværdighed.

I forordet til DR's etiske retningslinjer står der, at DR *"taler ikke mod bedre vidende og har ikke skjulte dagsordner."* Videre står der, *"at vi er fair over for alle parter, holdninger og synspunkter gennem en upartisk og kritisk journalistik. Vi favoriserer ikke bestemte samarbejdspartnere eller interesser."*

Grundlæggende har DR ret til selv at redigere sine indslag og programmer. DR vælger selv, hvilke vinkler, man vil belyse, og hvilke kilder, DR vil benytte til formålet.

I dette tilfælde vælger 'Ultra Nyt' at forklare for børn, hvad en 30 år gammel konflikt i Nagorno-Karabakh drejer sig om.

Det forklares, at konflikten bunder i en folkeafstemning, hvor hovedparten stemte for at tilhøre Armenien, men folkeafstemningen fik aldrig løst konflikten, som nu er blusset op igen (i oktober 2020) 30 år efter.

Der er ingen kildeangivelser i indslaget.

'Ultra Nyt' tager ikke stilling til konflikten, påpeger redaktøren i sit svar til Klager. Det er korrekt, at speaken i indslaget ikke rummer nogen tilkendegivelse eller stillingtagen.

Nyhedsindslaget perspektiveres ved et interview med DR's Rusland-korrespondent Matilde Kimer. Hun forklarer baggrunden for konflikten, og hvorfor Rusland og Tyrkiet står på hver sin side.

Indslaget har en hældning i den forstand, at der er interview med tre borgere, som seerne ud fra konteksten må forstå, er armenske borgere i krigszonen. Der er ingen interviews med borgere fra Aserbajdsjan, som bor i Nagorno-Karabakh eller er fordrevet fra enklaven. I indslaget siges det, at befolkningen i Nagorno-Karabakh næsten udelukkende består af armeniere. Det er også det, som DR begrundet valget af kilder med. Man viser et påbegyndt interview med en ældre mand, som må søge beskyttelse på grund af et bombenedslag, der foregår, mens interviewet finder sted. Dernæst bringes der to interviewklip med to ældre kvinder, som sidder i et beskyttelsesrum i kælderens til en bygning. Klippene illustrerer det, som DR har valgt at fokusere på i vinklingen: Hverdagen i Nagorno-Karabakh for de mennesker, der lever midt i krigshandlingerne. Det er DR's redaktionelle ret at illustrere denne historie og vinkel. Indslaget er vinklet og kan virke 'ensidigt' i den forstand, at der ikke medvirker tilsvarende almindelige mennesker fra Aserbajdsjan, som kunne illustrere konflikten fra den anden side, sådan som Klager påpeger. Selv om DR har valgt at bringe klip fra armenske borgere, som befinder sig midt i konfliktzonen, kunne det have styrket indslaget, hvis også der havde været en repræsentant fra den anden side af konflikten til at give sit bidrag til belysning af konflikten og krigshandlingerne i Nagorno-Karabakh.

Dækning af krige og konflikter

DR har et afsnit i sine etiske retningslinjer (kapitel 2), som omtaler dækningen af krige og konflikter. Heri står, at DR skal være særlig opmærksom på, at krigsførende parter ofte vil forsøge at manipulere offentligheden og styre informationsstrømmen. Derfor skal journalister og redaktører udvise stor kildekritik, angive kilder og formidle baggrund og mulige motiver. DR skal oplyse omstændighederne og begrænsninger, når det gælder reportage under krigsvilkår. DR har hverken i indslaget i 'Ultra Nyt' eller i svaret til klager oplyst noget om, hvilke kilder, som DR har benyttet sig af for at skaffe sig billedmateriale eller interviews til brug i indslaget. Der er ingen angivelse af navne på dem, der bliver interviewet eller supplerende oplysninger om, hvor de er fra. Der er ingen

angivelse af, hvor billederne stammer fra. Der er heller ingen angivelse af, hvor præcist interviewene finder sted i Nagorno-Karabakh.

Tv-stationer som DR modtager en betydelig del af sit udenlandske billedmateriale gennem internationale bureauer, og DR har i dette tilfælde ikke selv været til stede i Nagorno-Karabakh. Det er almindelige betingelser for Tv-dækning af udenlandsk stof, og således er DR i en række situationer afhængig af, hvilke billeder, som internationale udbydere vælger at redigere til og fra og slutteligt tilbyde til udenlandske Tv-stationer. Men deri ligger der også den fare for manipulation, som DR's egne etiske retningslinjer for dækning af krige søger at tage højde for og beskytte imod. Det havde i højere grad levet op til intentionerne i DR's egne retningslinjer for dækning af krige og konflikter, hvis DR i indslaget og i svaret til Klager havde redegjort for materialet. Herunder hvor billederne og interviewbidderne stammede fra og eventuelt, om det havde været andet materiale, som DR havde fravalgt. For eksempel om der rent faktisk fandtes interviews med aserbajdsjanere. Hvis ikke DR var i besiddelse af oplysningerne om, hvem der blev interviewet eller hvor, så burde det have fremgået af indslaget.

Dækningen, kildedeklareringen og dermed også balancen i indslaget kunne have været gjort bedre og i større overensstemmelse med de særligt høje krav, der gælder til kildekritik i forhold til dækning af krige. DR burde således have oplyst, hvad de interviewede hed, og hvor de var fra, hvis man var i besiddelse af oplysningerne, og var man ikke det, burde det have fremgået af indslaget.

Men ud fra en samlet bedømmelse, er der ikke noget, der indikerer, at DR skulle have ønsket at tage stilling hverken til fordel for Armenien og Nagorno-Karabakh eller manipulere oplysningerne i indslaget for at påvirke DR's brugere til at få en særlig opfattelse af konflikten.

At DR vælger at lade børn få et indblik i en fremmed konflikt og i den sammenhæng illustrerer hverdagen i krigszonen med et par interviewklip, er ikke en overtrædelse af DR's værdier. Der er ikke noget i de oplysninger, der er i sagen, som tyder på, at DR i ledtog med Armenien skulle have valgt at manipulere med billeder og oplysninger i indslaget til ugunst for Aserbajdsjan, som Klager hævder. Premierministeren i Aserbajdsjan medvirker i et kort klip i indslaget. Klager hævder, at klippet er taget ud af en sammenhæng og bragt i en anden og forkert sammenhæng, men leverer ikke dokumentation for dette.

Desuden har DR valgt at supplere et kortfattet indslag om hverdagen i krig med Ruslands-korrespondenten, der kan sætte konflikten ind i en historisk ramme.

Konklusion og sammenfatning

En seer klagede over et indslag i børnenyhedsprogrammet 'Ultra Nyt' den 14. oktober 2020. I indslaget forklarer DR konflikten mellem Armenien og Aserbajdsjan om enklaven Nagorno-Karabakh. Klager hævdede, at indslaget var bevidst ensidigt og redigeret, så det fra DR's side skulle vende opinionen væk fra Aserbajdsjan og til fordel for Armenien i konflikten. Det er imidlertid ingen oplysninger, der tyder på, at DR har foretaget manipulerede valg til fordel for den ene part. Ej heller er speaken/teksten i indslaget på

en sådan måde, at DR tilkendegiver støtte til den ene part i konflikten. Klager får ikke medhold i den påstand.

Indslaget rummer krigsoptagelser, hvor der ifølge DR's etiske retningslinjer gælder en særlig forpligtelse til at angive kilder og udvise stor kildekritik. Således burde DR have oplyst, hvem der blev interviewet, hvem de var og hvor krigsoptagelsen foregik. Var man ikke i besiddelse af oplysningen, burde det så have fremgået. Men det var redaktionelt begrundet, at DR har valgt at bruge et par interviewklip i indslaget til vise, hvordan hverdagen er for de almindelige mennesker, der lever med bombardementerne. Det får Klager ikke medhold i. Selv om der er visse procedurefejl i brugen af billeder og interviews fra konflikten, er der intet i sagen, der tyder på, som Klager har hævdet, at DR skulle have ønsket at manipulere eller tage stilling i den etniske konflikt, som indslaget beskæftiger sig med. Det får Klager heller ikke medhold i.

Proceduremæssigt har DR ikke overholdt egne krav til besvarelse af en klage. DR forpligter sig til at besvare klagen inden for fire uger, og i dette tilfælde er der gået mere end syv uger. Det bør DR beklage over for Klager.

DR har ikke ladet den programansvarlige chef underskrive klagesvaret. Det er i strid med DR's etiske retningslinjer og beklageligt.

Samlet set får Klager ikke medhold i sin klage, men DR bør beklage den forsinkede og fejlagtige sagsbehandling over for klager.

Jesper Termansen, den 12. januar 2021